

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Tertium

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtrum superbia sit vitium speciale? 2

urn:nbn:de:hbz:466:1-38803

uerie imitatur Deum . Odit namque cum socijs æqualitatem sub illo; sed imponere vult socijs dominationem suam pro illo .

q. prac. 2.
1. ad 3.

Ad tertium dicendum , quòd superbia directe opponitur virtuti humilitatis, quæ quodam modo circa eadem cum magnanimitate existit, vt supra dictum est *. Vnde & vitium quod opponitur superbia, in defectum vergens, propinquum est vicio pusillanimitatis, quæ opponitur magnanimitati secundum defectum . Nam sicut ad magnanimitatem pertinet impellere animum ad magna contra desperationem, ita ad humilitatē pertinet retrahere animum ab inordinato appetitu magnorum contra præsumptionem . Pusillanimitas autem si importet defectum à prosecutione magnorum, proprie opponitur magnanimitati per modum defectus . Si autem importet applicationem animi ad aliqua viliora quàm hominem deceant, opponitur humilitati secundum defectum . Vtrumque enim ex animi paruitate procedit: sicut & è contrario superbia potest secundum superexcessum & magnanimitati & humilitati opponi secundum rationes diuersas: humilitati quidem, secundum quod subiectionem aspernatur: magnanimitati autem, secundum quod inordinate ad magna se extendit . Sed quia superbia superioritatem quamdam importat, directius opponitur humilitati: sicut & pusillanimitas quæ importat paruitatem animi in magna tendentis, directius opponitur magnanimitati .

785
infr. a. 8.
cor. 1.
2. q. 84.
a. 2. q. 2.
d. 1. q. 1.
ar. 3. cor.
d. 42.
q. 2. ar. 3.
ad 2.
Mat. 9. 8.
1. 2.
1. c. 29. 8. 7.
1. 3. c. 2.
parum a
ps. 117.

ARTIC. II.

Utrum superbia sit speciale peccatum?

Ad secundum sic proceditur . Videtur, quòd superbia non sit speciale peccatum . Dicit enim Augustinus* in libro de Natura & gratia, quòd sine superbiz appellatione nullum peccatum inuenies . Et Prosper dicit in libro de vita contemplatiua, quòd nullum peccatum sine superbia potest, vel potuit esse, aut poterit, Ergo superbia est generale peccatum .

¶ 2. Pre.

¶ 2 Præterea, Iob 33. Ut auertat hominem ab iniquitate: dicit gloss. * quod contra conditorem superbia, est eius præcepta peccando transcendere. Sed secundum Ambrosium *, Omne peccatum est transgressio legis diuinæ, & cælestium inobedientia mandatorum. Ergo omne peccatum est superbia.

* glo. ord.
* in li. de
para. c. 8
pari ante
mediu
tomo 4.
c. 18. a-
ru remo-
te a pr.

¶ 3 Præterea, Omne peccatum speciale alicui speciali virtuti opponitur. Sed superbia opponitur omnibus virtutibus. Dicit enim Gregorius trigesimo quarto Moralium *, Superbia nequaquam est vnus virtutis extinctione contenta: contra cuncta animæ membra se erigit: & quasi generalis ac pestifer morbus corpus omne corrumpit. Et Isidorus dicit in lib. * de summo bono, quod est ruina omnium virtutum. Ergo superbia non est speciale peccatum.

* lib. 2. r.
38. a me-
dio.

¶ 4 Præterea, Omne peccatum speciale habet specialem materiam. Sed superbia habet generalem materiam. Dicit enim Gregorius * libro trigesimo quarto Moralium, quod alter intumescit auro, alter eloquio, alter infimis & terrenis rebus, alter summis cælestibusque virtutibus. Ergo superbia non est speciale peccatum, sed generale.

* c. 18. in
princ.

SED contra est, quod Augustinus dicit in libro de natura & gratia. Quarat diligenter, & inueniet secundum legem Dei superbia esse peccatum multum * discretum ab alijs vitijs. Genus autem non distinguitur a suis speciebus. Ergo superbia non est generale peccatum, sed speciale.

c. 29. cir-
ca med.
10. 7.
* al. di-
stinctum.

RESPONDEO dicendum, quod peccatum superbiæ dupliciter potest considerari. Vno modo, secundum propriam speciem, quam habet ex ratione proprii obiecti. Et hoc modo superbia est speciale peccatum, quia habet speciale obiectum. Est enim inordinatus appetitus propriæ excellentiæ, vt dictum * est. Alio modo potest considerari secundum redundantiam quendam in alia peccata. Et secundum hoc habet quendam generalitatem, in quantum scilicet ex superbia oriri possunt omnia peccata duplici ratione.

art. præd.

Vno

Uno modo per se, in quantum scilicet alia peccata ordinantur ad finem superbiæ, qui est propria excellentia: ad quam potest ordinari omne id quod quis inordinate appetit. Alio modo indirecte, & quasi per accidens, scilicet remouendo prohibens, in quantum scilicet homo per superbiam contemnit diuinam legem, per quam prohibetur a peccando: secundum illud Ierem. 2. Confregisti iugum, rupisti vincula; dixisti, Non seruiam.

Sciendum tamen quod ad hanc generalitatem superbiæ pertinet quod omnia vitia interdum ex superbia oriri possint: non autem ad eam pertinet, quod omnia vitia semper ex superbia oriantur. Quamuis enim omnia præcepta legis possit quis transgredi qualicumque peccato ex contemptu, qui pertinet ad superbiam: non tamen semper ex contemptu aliquis præcepta diuina transgreditur: sed quandoque ex ignorantia, quandoque ex infirmitate. Et inde est, quod sicut Augustinus dicit in libro * de natura & gratia, Multa perperam sunt, quæ non sunt superbiæ.

sa. 29. in
me. 10. 7.

cit. in ar
gum. 1.

in cor. a.

Ad primum ergo dicendum, quod Augustinus illa verba inducit in libro de natura & gratia*, non ex sua persona, sed ex persona alterius, contra quem disputat. Vnde & postmodum improbat ea, ostendens quod non semper ex superbia peccatur. Potest tamen dici quod auctoritates illæ intelliguntur quantum ad exteriorem effectum superbiæ, qui est transgredi præcepta, quod inuenitur in quolibet peccato: non autem quantum ad interiorem actum superbiæ, qui est contemptus præcepti. Non enim semper peccatum fit ex contemptu: sed quandoque ex ignorantia, quandoque ex infirmitate, ut dictum est.

Ad secundum dicendum, quod quandoque aliquis committit aliquod peccatum secundum effectum, sed non secundum affectum. Sicut ille qui ignoranter occidit patrem, committit parricidium secundum effectum, sed non secundum affectum: quia hoc non intendebat. Et secundum hoc transgredi præceptum

cep
secu
per
A
pote
per d
do si
solu
le pe
sibi
catu
tur.
in qu
nem
excel
fir ge
Ad
speci
test in
prop
rebus

A
enim
flaco
obnu
scibil
est in
2
perbi
liando
rati.
deratio
inscibi
non est

ceptum Dei, dicitur esse contra Deum superbiere : secundum effectum quidem semper, non autem semper secundum affectum.

Ad tertium dicendum, quod peccatum aliquod potest corrumpere virtutem dupliciter. Vno modo per directam contrarietatem ad virtutem. Et hoc modo superbia non corrumpit quamlibet virtutem, sed solum humilitatem : sicut & quodlibet aliud speciale peccatum corrumpit quamdam specialem virtutem sibi oppositam, contrarium agendo. Alio modo peccatum aliquod corrumpit virtutem, abutendo ipsa virtute. Et sic superbia corrumpit quamlibet virtutem, in quantum scilicet ex ipsis virtutibus sumit occasionem superbiendi ; sicut ex quibuslibet alijs rebus ad excellentiam pertinentibus. Unde non sequitur quod sit generale peccatum.

Ad quartum dicendum, quod superbia attendit specialem rationem obiecti : qua tamen inueniri potest in diuersis materijs. Est enim inordinatus amor propriae excellentiae. Excellentia autem in diuersis rebus potest inueniri.

ARTIC. III.

Utrum superbia sit in irascibili sicut in subiecto?

Ad tertium sic proceditur. Videtur, quod superbia non sit in irascibili sicut in subiecto. Dicit enim Gregorius vigesimo tertio * Moralium, Obstacle veritatis tumor mentis est : quia dum inflat, obnubilat. Sed cognitio veritatis non pertinet ad irascibilem, sed ad vim rationalem. Ergo superbia non est in irascibili.

* 2 Præterea, Greg. dicit 24. † Moral. quod superbi non eorum vitam considerant, quibus se humiliando postponant, sed quibus superbiendo se præferunt. Et sic videtur quod superbia ex indebita consideratione procedat. Sed consideratio non pertinet ad irascibilem, sed potius ad rationalem. Ergo superbia non est in irascibili, sed potius in rationali.

¶ 3 Præ-

786
Mal. 2. 8.
ar. 3. 1.
ver. 9. 1.
ar. 5. ad
10.

* c. 16. cir
ca fin.
* c. 12. pa
rta p.